

بررسی مقدماتی پایایی و روایی پرسشنامه هوش اجتماعی در دانشجویان دانشگاه‌های استان کرمانشاه

تاریخ دریافت مقاله : 89/10/30

تاریخ پذیرش مقاله: 90/3/5

مجید صفاری نیا¹زهرا سلگی²سوده توکلی³

چکیده

مقدمه: این پژوهش با هدف بررسی پایایی و روایی پرسشنامه هوش اجتماعی در دانشجویان دانشگاه‌های استان کرمانشاه انجام شده است.

روش: پژوهش حاضر از نوع زمینه یابی بود. بدین منظور، 557 نفر از دانشجویان (238 پسر و 319 دختر) با میانگین سنی 22/2 و انحراف معیار 2/51 به شیوه تصادفی خوشه ای انتخاب شدند. همه آزمودنی‌ها در پرسشنامه هوش اجتماعی (تت، 2008) و هوش هیجانی (شرینک، 1999) را تکمیل نمودند.

نتایج: بررسی همسانی درونی پرسشنامه نشان داد که همه گویه‌ها بجز گویه‌های 5، 10، 14، 16، 17، 26، 33، 39 و 40 همبستگی بالایی با نمره کل دارند، بنابراین از 45 ماده پرسشنامه 9 ماده حذف شدند و آلفای کرونباخ پرسشنامه 0/78، همبستگی دو نیمه آن 0/76 و قابلیت بازآزمایی آن 0/75 به دست آمد. همچنین، برای بررسی روایی از روش روایی همزمان استفاده شد. به علت همبستگی بالای پرسشنامه با پرسشنامه هوش هیجانی، روایی همزمان مقیاس نیز تأیید شد.

1- عضو هیئت علمی گروه روان‌شناسی دانشگاه پیام نور، صندوق پستی: 19395-3697، تهران، ایران

2- نویسنده مسئول: عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور، اسلام‌آباد غرب، zahrasolgi22@yahoo.com

3- کارشناس ارشد روان‌شناسی، مدرس دانشگاه

نتیجه‌گیری: نتیجه این پژوهش نشان داد که پرسشنامه هوش اجتماعی ابزاری پایا و روا برای سنجش هوش اجتماعی در جمعیت ایرانی است.
کلید واژه‌ها: پرسشنامه هوش اجتماعی، پایایی، روایی، دانشجویان کرمانشاه.

Investigating validity and reliability of Social Intelligence Questionnaire Among university students in Kermanshah

Majid Safarinia
Zahra Solgi
Sodeh Tavakkoli

Abstract

Introduction: The aim of this research was to study the reliability and validity of social intelligence questionnaire.

Method: 557 students (238 male and 319 female) were chosen through random cluster method. The average age was 22/2 with standard deviation of 2/51. The social intelligence questionnaire (Tet 2008) and emotional intelligence questionnaire (Shrink 1999) were answered by participants in one session.

Results: checking the internal consistency showed that all of dialects ,except dialects 5,10,14,16,17,26,33,39 &40 have a high correlation with the total score, therefore 9 items from 45 items were omitted. The cronbach's alpha was 0/78, the correlation of two halves was 0/76, and the retest capability was 0/75. Concurrent validity was used for validity checking as well. Due to high correlation with emotional intelligence questionnaire, the concurrent validity was also confirmed too.

Conclusion: the results of this study showed that social intelligence questionnaire is a durable and valid tool to assess the social intelligence.

Keywords: Social Intelligence Questionnaire, Validity, Reliability, University Students in Kermanshah.

مقدمه

هوش همانگونه که در فرهنگ های لغت استاندارد تعریف شده است، دو معنی نسبتاً متفاوت دارد. در یک معنی آشنا، هوش به توانایی افراد برای یادگیری و استدلال کردن

اشاره می کند. این همان معنی است که زیربنای مفاهیم روانسنجی متداول و معمول از قبیل آزمون های هوش، بهره هوشی و شبیه به آن می باشد. در معنای کمتر متداول آن، هوش به معنی تنه اطلاعات¹ و آگاهی می باشد. معنای دوم عموماً بر عنوان سازمانهای دولتی بخصوصی مثل دفتر نمایندگی جاسوسی مرکزی در ایالات متحده آمریکا و همتای آن در انگلستان (M15 و M16) دلالت می کند. هوش اجتماعی² به طور مشابهی هر دو معنی را در بر می گیرد (کیلستروم و کانتور،³ 2000).

مفهوم هوش اجتماعی در سال 1920 توسط ثرندایک معرفی شد. اصطلاحی که به توانایی درک دیگران، عمل و رفتار هوشمندانه و زیرکانه در روابط با دیگران و به کارگیری آن در تعاملات اجتماعی سازگارانه اشاره می کند (کیلستروم و کانتور، 2000). اما ثرندایک و همکارش قادر به بررسی وجود چنین حوزه ای از هوش از طریق مطالعات روانسنجی نبودند (ثرندایک، 1936؛ ثرندایک و استین، 1937؛ به نقل از بژورکوویس و استرمن،⁴ 2000) و به همین دلیل مفهوم هوش اجتماعی به دست فراموشی سپرده شد. دیدگاه روانسنجی هوش اجتماعی به طبقه بندی ثرندایک (1920) از هوش به سه سطح برمی گردد: توانایی درک و مدیریت افکار (هوش انتزاعی⁵)، اشیاء واقعی (هوش مکانیکی⁶) و مردم (هوش اجتماعی). در این قاعده کلاسیک ثرندایک، هوش اجتماعی به توانایی درک و مدیریت زنان و مردان، پسران و دختران و توانایی عمل خردمندانه در روابط انسانها اشاره می کند (کیلستروم و کانتور، 2000؛ لی، وونگ، دایا، مکسول و ثرب⁷، ثرب⁷، 2000).

اخیراً علاقه مجددی به مفهوم هوش اجتماعی در اکثر پژوهشگرانی که ادعای وجود آن را دارند پدیدار شده است. هوش اجتماعی معنی نزدیکی با مفاهیمی چون شایستگی و مهارت های اجتماعی دارد و همچنین با مفاهیمی مثل هوش هیجانی و هوش بین فردی اشتراک زیادی دارد (بژورکوویس و استرمن، 2000؛ ویز و ساب⁸، 2007).

1. Body of information
2. Social Intelligence
3. Kihlstrom & Cantor
4. Bjorkqvist & Osterman
5. Abstract Intelligence
6. Mechanical Intelligence
7. Lee, Wng, Daya, Maxwella & Thorpe
8. Weis & Sub

هوش اجتماعی در ابتدا فقط به عنوان یک مفهوم منفرد معرفی شد (بویاتزیس و ساللا¹، 2004)، اما بعدها دیگران آن را به عنوان دو نوع هوش فردی تعریف کردند که به دو جنبه هوش درون فردی² و هوش بین فردی³ می‌پردازد که شامل دانش و آگاهی در مورد خود و دیگران می‌باشد (کراون⁴، 2009).

ماس و هانت (1927) هوش اجتماعی را به عنوان «توانایی همراه بودن با دیگران» تعریف کرده‌اند (کیلستروم و کانتور، 2000). کانتور و کیلستروم (1989) هوش اجتماعی را به عنوان پشتوانه و ذخیره دانش و آگاهی افراد در مورد دنیای اجتماعی تعریف کرده‌اند. نیجهولت، استاک و نیشیدا⁵ (2009) هوش اجتماعی را به عنوان یک توانایی ضروری برای افراد به منظور ارتباط، درک و تعامل مؤثر با دیگران تعریف کرده‌اند. به نظر سلز⁶ (2007) هوش اجتماعی می‌تواند به طور گسترده‌ای به عنوان یک نوع هوش که در پشت تعاملات و رفتارها قرار دارد تعریف شود. والنیوس، پوناماکي و ریمپلا⁷ (2007) هوش اجتماعی را درک بهتر از روابط بین انسانها، احساسها، افکار و رفتارها تعریف کرده‌اند.

بنا به عقیده بوزان⁸ (2002) هوش اجتماعی متشکل از 8 عامل است: 1- خواندن ذهن افراد؛ درک و شناخت افراد با استفاده از علائم بدنی، اطلاعات زبانی و غیرزبانی 2- مهارت شنیداری فعال 3- اجتماعی بودن 4- تأثیر گذاشتن روی دیگران 5- فعال بودن در زمینه‌های اجتماعی 6- مشورت و حل مسائل به صورت اجتماعی 7- ترغیب و 8- درک چگونگی رفتار در زمینه‌های اجتماعی مختلف (دوگان و ستین⁹، 2009).

هوش اجتماعی دارای مؤلفه‌های ادراکی، تحلیلی - شناختی و رفتاری (مهارت‌ها) می‌باشد. با هوش بودن در تجزیه و تحلیل رفتارهای اجتماعی دیگران نقش مرکزی و دوجانبه دارد. چرا که شامل توانایی شناسایی انگیزه‌ها و تله‌های شناختی¹⁰ مربوط به افراد دیگر می‌باشد. به علاوه، افراد با هوش اجتماعی بالا قادر به تولید رفتار کافی برای به

1. Boyatzis & Sala
2. Interpersonal intelligence
3. Intrapersonal intelligence
4. Crowne
5. Nijholt, Stock & Nishida
6. Sells
7. Wallenius, Punamaki & Rimpela
8. Buzan
9. Dogan & Cetin
10. Cognitive traps

دست آوردن و رسیدن به اهداف اجتماعی خواستنی خود هستند. به عنوان مثال، در موقعیت‌های متضاد، هوش اجتماعی در دست‌یابی به یک راه حل مسالمت‌آمیز به عنوان یک عنصر مفید و با ارزش می‌باشد که آیا فرد پرخاشگری را انتخاب می‌کند یا آرام بودن را. انتخاب بین این دو نوع از رفتارهای متضاد برای افراد با هوش از نظر اجتماعی، اختیاری است (بژورکوئیست و استرمن، 2000).

هوش اجتماعی اغلب به وسیله خودگزارشی‌ها مورد اندازه‌گیری قرار گرفته است. یکی از آزمون‌هایی که برای اندازه‌گیری هوش اجتماعی ساخته شده است «پرسشنامه هوش اجتماعی آنگ تون تت¹ (2008)» می‌باشد. این پرسشنامه شامل 45 پرسش دو گزینه‌ای (بلی، خیر) می‌باشد و جواب‌ها با گزینه صحیح و غلط مشخص می‌شوند. در ایران پس از ترجمه پرسشنامه هوش اجتماعی و اعمال اصلاحات و تغییرات توسط چند کارشناس زبان انگلیسی و روان‌شناسی، درستی برگردان آن توسط شش متخصص تأیید شده است. روایی صوری پرسشنامه نیز به تأیید هشت متخصص رسیده است.

از آنجا که تاکنون در ایران هیچ آزمون رسمی برای ارزیابی کمی هوش اجتماعی هنجاریابی نشده است و ابزار معتبری برای سنجش هوش اجتماعی در ایران وجود ندارد، لذا هدف از انجام پژوهش حاضر هنجاریابی پرسشنامه هوش اجتماعی است که دارای روایی و پایایی قابل قبولی باشد.

روش

پژوهش حاضر از نوع زمینه‌یابی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرهای کرمانشاه، اسلام‌آباد غرب و کنگاور در سال تحصیلی 89-1388 بود که 557 نفر (238 پسر و 319 دختر) با میانگین سنی 22/2 و انحراف معیار 2/51 به روش تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند.

ابزار

پرسشنامه هوش اجتماعی (تت، 2008): این پرسشنامه دارای 45 ماده دو گزینه‌ای است (بلی، خیر) که گزینه‌های آن با صفر و یک نمره‌گذاری می‌شود و نمره هر آزمودنی

بین 0 تا 45 می‌باشد. امتیاز بیشتر به معنای هوش اجتماعی بالاتر است. آنگ تون ت (2008) پایایی و اعتبار این آزمون را در حد مطلوب و قابل قبولی گزارش کرده است. پرسشنامه هوش هیجانی شرنیک (1999): فرم اصلی این پرسشنامه شامل 33 گویه می‌باشد و شامل مؤلفه‌های خودانگیزی، خودآگاهی، خودکنترلی، هشیاری اجتماعی و مهارت‌های اجتماعی است و با مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت نمره‌گذاری می‌شود. همسانی درونی این آزمون در نمونه ایرانی به روش آلفای کرونباخ 0/85 و روایی سازه این آزمون نیز مناسب گزارش شده است (امیرپور، 1388).

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی مربوط به آزمون هوش اجتماعی در جدول 1 ارائه شده است.

جدول 1- توزیع فراوانی آزمودنی‌ها و نتایج آزمون t مستقل بر اساس متغیر

هوش اجتماعی

شاخص	جنسیت	فراوانی (درصد)	میانگین	انحراف استاندارد	t	p
کرمانشاه	دختر	۱۶۷ (۲۹/۹۸)	۳۱/۲۵	۳/۷۷	۲/۱۴	۰/۲۷
	پسر	۱۲۳ (۲۲/۰۸)	۳۱/۳۳	۳/۵۳		
کنگاور	دختر	۷۳ (۱۳/۱۰)	۳۰/۱۴	۲/۴۶	۱/۷۳	۰/۳۱
	پسر	۵۴ (۹/۶۹)	۳۱/۳	۳/۱۷		
اسلام آباد	دختر	۷۹ (۱۴/۱۸)	۲۹/۷۳	۳/۹	۲/۴۲	۰/۳۵
	پسر	۶۱ (۱۰/۵۹)	۲۸/۹	۲/۷۹		
کل	دختر	۳۱۹ (۵۷/۲۷)	۳۱/۲۷	۴/۱۴	-۰/۲۱	۰/۸
	پسر	۲۳۸ (۴۲/۷۲)	۳۱/۳۶	۳/۴۵		

نتایج جدول 1 نشان می‌دهد که بین میانگین نمره هوش اجتماعی دانشجویان پسر و دختر در کل هیچگونه تفاوت معناداری وجود ندارد. به‌منظور بررسی قابلیت اعتماد پرسشنامه از سه روش آلفای کرونباخ، قابلیت اعتماد بازآزمایی و همبستگی دو نیمه استفاده شد.

در جدول 2 مشخصات آماری گویه‌های پرسشنامه و کل پرسشنامه و ضرایب قابلیت اعتماد آورده شده است. به منظور بررسی قابلیت اعتماد آزمون از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که نتایج آن نیز در جدول 2 آمده است.

جدول 2- قابلیت اعتماد پرسشنامه هوش اجتماعی با استفاده از روش آلفای کرونباخ

شماره گویه‌ها	تعداد نمونه	میانگین	انحراف استاندارد	همبستگی با نمره کل (سطح معناداری)	آلفا در صورت حذف
۱	۵۵۷	۰/۹۰	۰/۳۰۵	۰/۱۴۶ (۰/۰۰۵)	۰/۷۷
۲	۵۵۷	۰/۵۷	۰/۴۹۶	۰/۳۶۵ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۳	۵۵۵	۰/۷۰	۰/۴۵۷	۰/۱۵ (۰/۰۰۴)	۰/۷۷
۴	۵۵۶	۰/۹۳	۰/۲۶۱	۰/۱۴۷ (۰/۰۰۵)	۰/۷۷
۵	۵۵۷	۰/۷۷	۰/۴۲۴	۰/۰۶ (۰/۲۳۹)	۰/۷۸
۶	۵۵۴	۰/۶۹	۰/۴۶۲	۰/۲۰۶ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۷	۵۵۷	۰/۵۱	۰/۵۰۱	۰/۳۶۴ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۸	۵۵۷	۰/۳۹	۰/۴۸۸	۰/۱۵۲ (۰/۰۰۴)	۰/۷۷
۹	۵۵۷	۰/۴۰	۰/۴۹۰	۰/۱۳۸ (۰/۰۰۸)	۰/۷۷
۱۰	۵۵۷	۰/۱۶	۰/۳۶۵	۰/۴۰ (۰/۴۲۱)	۰/۷۸
۱۱	۵۵۲	۰/۸۳	۰/۳۷۲	۰/۴۴ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۱۲	۵۵۷	۰/۷۹	۰/۴۰۷	۰/۱۲ (۰/۰۲)	۰/۷۷
۱۳	۵۵۷	۰/۷۹	۰/۴۰۵	۰/۲۸۳ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۱۴	۵۵۷	۰/۴۴	۰/۴۹۷	۰/۱۲۸ (۰/۱)	۰/۷۸
۱۵	۵۵۷	۰/۹۱	۰/۲۹۰	۰/۱۵۸ (۰/۰۲)	۰/۷۷
۱۶	۵۵۷	۰/۵۲	۰/۵۰۰	۰/۰۷ (۰/۱۸۳)	۰/۷۸
۱۷	۵۵۵	۰/۹۳	۰/۲۵۲	۰/۰۵ (۰/۲۶)	۰/۷۸
۱۸	۵۵۷	۰/۶۰	۰/۴۹۲	۰/۱۸ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۱۹	۵۵۷	۰/۴۴	۰/۴۹۷	۰/۱۷ (۰/۰۰۱)	۰/۷۷
۲۰	۵۵۷	۰/۷۴	۰/۴۳۷	۰/۲۷ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۲۱	۵۵۶	۰/۶۰	۰/۴۹۱	۰/۲۵۹ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۲۲	۵۵۷	۰/۸۳	۰/۳۸۰	۰/۲۱۸ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۲۳	۵۵۴	۰/۸۰	۰/۳۹۹	۰/۵۴۶ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۲۴	۵۵۷	۰/۶۴	۰/۴۸۲	۰/۴۴۸ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۲۵	۵۵۷	۰/۹۲	۰/۲۷۰	۰/۳۶۵ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۲۶	۵۵۲	۰/۹۲	۰/۲۷۴	۰/۰۴۳ (۰/۴۱)	۰/۷۸
۲۷	۵۵۷	۰/۸۸	۰/۳۲۸	۰/۴۱۴ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۲۸	۵۵۷	۰/۶۰	۰/۴۹۱	۰/۲۸ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۲۹	۵۵۷	۰/۷۴	۰/۴۴۱	۰/۱۷۸ (۰/۰۰۱)	۰/۷۷
۳۰	۵۵۷	۰/۶۴	۰/۴۸۰	۰/۳۱ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۳۱	۵۵۱	۰/۵۶	۰/۴۹۷	۰/۳۴۴ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۳۲	۵۵۷	۰/۸۹	۰/۳۱۸	۰/۳۴ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۳۳	۵۵۷	۰/۸۷	۰/۳۳۷	۰/۰۷۹ (۰/۱۳)	۰/۷۸

شماره گویه‌ها	تعداد نمونه	میانگین	انحراف استاندارد	همبستگی با نمره کل (سطح معناداری)	آلفا در صورت حذف
۳۴	۵۵۵	۰/۷۴	۰/۴۳۸	۰/۴۵ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۳۵	۵۵۷	۰/۸۹	۰/۳۱۲	۰/۲۸ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۳۶	۵۵۷	۰/۶۷	۰/۴۲۷	۰/۲۵ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۳۷	۵۵۷	۰/۴۳	۰/۴۹۶	۰/۱۷ (۰/۰۰۱)	۰/۷۷
۳۸	۵۵۷	۰/۷۳	۰/۴۴۷	۰/۳۶ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۳۹	۵۵۴	۰/۹۸	۰/۱۲۷	۰/۰۹۵ (۰/۰۰۶)	۰/۷۸
۴۰	۵۵۷	۰/۲۳	۰/۴۲۲	۰/۰۰۲- (۰/۹۶)	۰/۷۸
۴۱	۵۵۳	۰/۳۶	۰/۴۸۱	۰/۱۳۷ (۰/۰۰۸)	۰/۷۷
۴۲	۵۵۷	۰/۹۸	۰/۱۲۷	۰/۱۳۹ (۰/۰۰۸)	۰/۷۷
۴۳	۵۵۵	۰/۹۸	۰/۱۲۷	۰/۱۹۴ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۴۴	۵۵۷	۰/۵۲	۰/۵۰۰	۰/۲۹۹ (۰/۰۰)	۰/۷۷
۴۵	۵۵۷	۰/۸۴	۰/۳۶۵	۰/۳۰۸ (۰/۰۰)	۰/۷۷
کل	۵۵۵	۳۱/۳۱	۳/۹۲	۱	۰/۷۸

حداقل و حداکثر نمره تمام چهل و پنج گویه به ترتیب 0 و 1 است. بر اساس یافته های جدول میانگین گویه ها از 0/16 تا 0/98 و انحراف استاندارد آن از 0/12 تا 0/36 می باشد. میانگین و انحراف استاندارد کل پرسشنامه نیز به ترتیب 31/31 و 3/92 است.

همانگونه که در جدول 2 ملاحظه می شود همبستگی بین گویه‌ها و نمره کل بین 0/05 و 0/564 در نوسان است. بین گویه‌های 5، 10، 14، 16، 17، 26، 33، 39، 40 و نمره کل هیچ گونه همبستگی وجود ندارد. ستون دیگر جدول نیز نشان می دهد که در صورت حذف هر گویه آلفای کرونباخ چقدر تغییر می کند. در صورت حذف گویه‌های 5، 10، 14، 16، 17، 26، 33، 39، 40 آلفای کرونباخ به 0/78 افزایش می یابد. آلفای کرونباخ کل آزمون 0/78 است. بنابراین براساس نتایج حاصله در جدول 2 ضریب آلفا برای کل پرسشنامه 0/78 بدست آمد که در سطح 0/99 معنی دار می باشد.

همانطور که ذکر شد برای برآورد قابلیت اعتماد از روش دو نیمه کردن نیز استفاده شد. ضریب گوتمن دو نیمه کردن آزمون نیز 0/76 بدست آمد. به منظور بررسی قابلیت اعتماد به روش باز آزمایی، از میان کل نمونه 60 دانشجوی به روش تصادفی انتخاب شدند و دو هفته بعد مجدداً آزمون هوش اجتماعی را تکمیل نمودند. ضریب همبستگی بین دو بار اجرای آزمون 0/75 گزارش شده است که نشان دهنده قابلیت اعتماد بالای آزمون است. با توجه به نتایج به دست آمده می توان گفت که با حذف گویه‌های 5، 10، 14، 16، 17، 26،

33، 39 و 40 آلفای کرونباخ افزایش و طول آزمون کاهش می‌یابد. به همین دلیل در تحلیل این 9 گویه حذف شدند و تعداد گویه‌ها به 36 گویه کاهش یافت.

جهت مطالعه همسانی درونی سؤالات، همبستگی بین سؤال‌های آزمون و نمره کل آزمون محاسبه شد. برای دستیابی به این هدف از روش همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جدول 2 ارائه شده است. به منظور مطالعه روایی همزمان آزمون، دو آزمون هوش اجتماعی و هوش هیجانی همزمان اجرا و همبستگی نمرات کل دو آزمون محاسبه گردید که نتایج آن در جدول 3 آورده شده است.

جدول 3- همبستگی نمرات کل دو آزمون هوش اجتماعی و هوش هیجانی

هوش اجتماعی	هوش هیجانی
۱	۰/۷۵**
۰/۷۵**	۱
۵۵۷	۵۵۷
N	

بر اساس داده‌های جدول، ضریب همبستگی بالا و در سطح 0/99 معنادار می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر به منظور بررسی پایایی و روایی آزمون هوش اجتماعی در بین دانشجویان دانشگاه‌های استان کرمانشاه انجام شد. هدف اصلی پژوهش حاضر این بود که پرسشنامه‌ای دارای قابلیت اعتماد و اعتبار مناسب در اختیار پژوهشگران قرار دهد تا بتوان از آن برای کمی کردن هوش اجتماعی در تحقیقات استفاده کرد. در محاسبه پایایی این ابزار از سه روش محاسبه آلفای کرونباخ، همبستگی به روش دو نیمه کردن و ضریب بازآزمایی استفاده شد. پایایی آزمون هوش اجتماعی برحسب ضریب آلفای کرونباخ نشان داد که همسانی درونی مقیاس خوب است. همچنین پایایی بازآزمایی آزمون نیز رضایت بخش بود.

تأیید اعتبار همزمان پرسشنامه هوش اجتماعی با نمره کلی پرسشنامه هوش هیجانی که از مطالعه ضریب همبستگی بین دو آزمون به دست آمد نیز از یافته‌های دیگر این پژوهش

بود. بدست آمدن همبستگی بالا بین نمرات کل آزمون هوش اجتماعی و هوش هیجانی همسو با گفته‌های سالوی (1990) می‌باشد که اشاره می‌کند: «نمی‌توان توانایی‌های انسان را از هم جدا کرد». امرلینگ و گلمن¹ (2003) اشاره می‌کنند که تمامی اشکال هوش باید درجه‌ای از همبستگی را نشان دهند. آنها معتقدند که هوش اجتماعی و هوش هیجانی با هم مرتبط‌اند، اما هوش‌های متفاوتی هستند. تمرین‌ها و آموزش‌های هوش اجتماعی می‌تواند رشد هوش هیجانی را تقویت کند و رشد هوش هیجانی نیز به نوبه خود می‌تواند هوش اجتماعی را تغذیه نماید. بنابراین آنها به طور مثبتی همدیگر را تقویت می‌نمایند. خودآگاهی، همدلی و خودکنترلی، خودانگیزی، هوشیاری اجتماعی و مهارت‌های اجتماعی که از مؤلفه‌های هوش هیجانی‌اند، همگی برای هوش اجتماعی لازم هستند. هوش اجتماعی و هوش هیجانی بدون هم تنها بخش‌هایی ناقص از یک راه حل هستند و برای داشتن یک زندگی مفید، خلاق و سازنده وجود هر دو لازم است.

همچنین از دیگر نتایج این پژوهش عدم وجود تفاوت معنادار بین میزان هوش اجتماعی دانشجویان دختر و پسر بود که در تبیین آن می‌توان به برگزاری سلسله کارگاه‌های آموزشی مهارت‌های زندگی و هوش هیجانی از طرف دانشگاه‌های استان برای دانشجویان دختر و پسر اشاره نمود که باعث آموزش و رشد و تقویت هوش اجتماعی دانشجویان شده است.

به طور کلی نتیجه این پژوهش مبین آن است که نسخه فارسی پرسشنامه هوش اجتماعی در دانشجویان استان کرمانشاه از قابلیت اعتماد و اعتبار قابل قبولی برخوردار است و به منظور سنجش هوش اجتماعی دانشجویان می‌تواند مورد استفاده محققان و متخصصان قرار گیرد. در نهایت با توجه به محدود بودن جامعه پژوهش به دانشجویان دانشگاه‌های استان کرمانشاه پیشنهاد می‌شود که این پژوهش در سایر گروه‌ها نیز انجام شود.

منابع

- آنگ، تون تت. (2008). آزمون هوش اجتماعی، (ترجمه، محمد مجدیان)، جزوه، تهران، شرکت آزمون یار پویا.
- امیرپور، ب. (۱۳۸۸). بررسی ارتباط بین هوش هیجانی، شادکامی و عزت نفس اجتماعی در دانشجویان، طرح پژوهشی خاتمه یافته، دانشگاه پیام نور کرمانشاه.
- Bjorkqvist, K., & Osterman, K. (2000). Social Intelligence-Empathy=Aggression? *Aggression and Violent Behavior*, 5(2), 191-200.
- Cantor, N., Kihlstrom, J. F. (1989). Social intelligence and cognitive assessments of personality. In R. S. Wyer.
- Crowne, K. A. (2009). The relationships among social intelligence, emotional intelligence and cultural intelligence, *Organization Management Journal*, 6, 148-163.
- Dogan, T. & Cetin, B. (2009). The validity, reliability and factorial structure of the Turkish version of Tromso Social Intelligence Scale, *Educational Science: Theory & Practice*, 9(2), 709-720.
- Emmerling, R. & Golman, D. (2003). Emotional Intelligence and its relation to everyday behavior, *Personality and Individual Differences*, 36, 1387-1402.
- Lee, J.E., Wong, C. M. T., Daya, J. D., Maxwell, S. E., & Thorpe, P. (2000). Social and academic intelligences: a multitrait-multimethod study of their crystallized and fluid characteristics, *Personality and Individual Differences*, 29, 539-553.
- Nijholt, A., Stock, O., & Nishida, T. (2009). Social intelligence design in ambient intelligence, *AI & Soc*, 24:1-3.
- Salovey, P. (1990). Emotional Intelligence, *Cognition and Personality*, 9, 185- 211.
- Sells, N. (2007). A Social Intelligence Primer, *Sales and Marketing Management*, 159(8), 10.
- Wallenius, M., Punamaki, R.L., & Rimpela, A. (2007). Digital Game Playing and Direct and Indirect Aggression in Early Adolescence: The Roles of Age, Social intelligence, and Parent-Child Communication, *J Youth Adolescence*, 36:325-336.

Weis, S., & Suß, H., M. (2007). Reviving the search for social intelligence – A multitrait- multimethod study of its structure and construct validity, *Personality and Individual Differences*, 42, 3–14.

پیوست: پرسشنامه هوش اجتماعی، مواد مشخص شده با * از نسخه فارسی حذف شد. لطفا عبارت های زیر را به دقت بخوانید و درستی یا نادرستی آن را در ارتباط با خود مشخص کنید.

درست نادرست

- ۱ من به طور کلی انسانها را دوست دارم.
- ۲ من معتقدم که میزان هوش طبیعی (IQ) اهمیت بیشتری از هوش اجتماعی (درک مطلوب از روابط بین فردی)، در رسیدن به موفقیت دارد.
- ۳ من معتقدم که میزان هوش طبیعی (IQ) اهمیت بیشتری از هوش اجتماعی (درک مطلوب از روابط بین فردی)، در رسیدن به خوشبختی دارد.
- ۴ به نظر من اولین ملاقات ها با دیگران اهمیت زیادی دارد.
- ۵* به نظر من خداحافظی ها و جدایی ها اهمیت زیادی دارند.
- ۶ به کار بردن قوه تخیل در روابط اجتماعی اهمیت خاصی ندارد.
- ۷ فکر می کنم، زیاد درگیر زندگی شدن، موجب از بین رفتن روابط اجتماعی می شود.
- ۸ افراد مادایاتی پیوند عاطفی ضعیفی با دیگران دارند.
- ۹ تقلید از دیگران علامت ضعف است و باید از آن اجتناب کرد.
- ۱۰* آدم های ضعیف و عصبی به دنبال بهانه جویی هستند.
- ۱۱ زبان اشاره به اندازه ی زبان گفتاری در ایجاد ارتباط مهم است.
- ۱۲ بسیاری از حرکات زبان اشاره در تمام جوامع و فرهنگ ها معانی مشترکی دارند.
- ۱۳ معمولا افراد خنده رو، خلق و خوی خجالتی و یا پرخاشگر دارند.
- ۱۴* معمولا مردم به افرادی که افکار مثبت دارند توجه نمی کنند، زیرا فکر می کنند که آنها بیش از حد خوش بین هستند.
- ۱۵ بهترین روش در اجتماع راستی و صداقت است.
- ۱۶* مردم تمایل دارند زندگیشان را مطابق با انتظارات دیگران تغییر دهند.

- ۱۷* تقریباً هرکسی نیاز به یک فرصت تنهایی و اختصاصی برای خود دارد.
- ۱۸ اثبات اینکه فردی اشتباه می کند، راه خوبی برای پیروزی در یک مناظره است.
- ۱۹ پیروزی در یک بحث نیاز به قدرت زیادی دارد.
- ۲۰ بیشتر سخنران ها به طور ذاتی افرادی کسالت آورند.
- ۲۱ معمولاً اولین قضاوت و برداشت من از مردم درست نیست.
- ۲۲ من از پذیرایی و سرگرم کردن دوستانم با دادن میهمانی لذت می برم.
- ۲۳ من در بحث و مذاکره به راحتی می توانم دیگران را متقاعد کنم.
- ۲۴ من در یک بحث یا اختلاف نظر، اغلب اجازه می دهم بقیه افراد تصمیم بگیرند.
- ۲۵ من همیشه رابطه خوبی با دیگران داشته ام.
- ۲۶* وضعیت خلق و خوی دیگران برای من بسیار مهم است.
- ۲۷ من چهره افراد را به خوبی به یاد می آورم.
- ۲۸ من اسامی افراد را به خوبی به یاد می آورم.
- ۲۹ برای من واقعا مهم نیست دیگران در مورد من چه فکری می کنند.
- ۳۰ من در هر جا که باشم (فروشگاه، مسافرت، رستوران و...) از عالی ترین خدمات یا تسهیلات استفاده می کنم.
- ۳۱ من مجلس گرم کن خلاق هستم.
- ۳۲ من دوست دارم بدانم مغز انسان چیست و چگونه کار می کند.
- ۳۳* من معتقدم که لیاقت بیشتری، از آن چه تا کنون به دست آورده ام دارم.
- ۳۴ دیگران دوست دارند که حرف های مرا به خاطر بسپارند.
- ۳۵ من در شرایط جسمانی خوبی هستم.
- ۳۶ من در شرایط روحی مناسبی هستم.
- ۳۷ ارتباط با حیوانات برای من اهمیت زیادی ندارد.
- ۳۸ مراسمات و تشریفات برای من خسته کننده هستند.
- ۳۹* یک رهبر باید بداند که چگونه پیروانش را راهنمایی کند.
- ۴۰* من می توانم بعضی از گروه ها را خوب هدایت کنم.
- ۴۱ بعضی از افراد خاص برای من کسالت آورند و احساس می کنم عمرم با آنها هدر می رود و سعی می کنم از آنها دوری کنم.
- ۴۲ وقتی کسی از من تقاضای کمک یا مشورت کند، با کمال میل قبول می کنم.

درست نادرست

۴۳ زمانی که من با اطرافیانم هستم، سعی می‌کنم راحت باشم و به آنها خوش بگذرد.

۴۴ موفقیت تا حد زیادی به شانس بستگی دارد.

۴۵ من از زندگی‌م هدف و تصور روشنی دارم.

Archive of SID